

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące gminy/powiatu

nazwa inicjatywy	Organizacja powiatowego konkursu „Wieś z inicjatywą”, współpraca z organizacjami pozarządowymi – jako narzędzie wspierania aktywności lokalnej
nazwa gminy/powiatu	Powiat Elbląski
dokładny adres	82-300 Elbląg, ul. Saperów 14A
województwo	Warmińsko-Mazurskie
telefon	(55) 239-49-00
adres strony internetowej	www.powiat.elblag.pl
faks	(55) 232 - 42 – 26
adres e-mail	starosta.neb@powiatypolskie.pl

2. Rodzaj(e) podjętych działań *(zaznacz)*:

- kształtowanie efektywnych systemów konsultacji społecznych i udziału obywateli w formułowaniu strategii rozwoju i prowadzenia polityki lokalnej lub regionalnej;
- wprowadzanie nowatorskich form demokracji lokalnej;
- rozwijanie systemów kontroli i komunikacji społecznej, ze szczególnym podkreśleniem przejrzystości procesów decyzyjnych władz gminy lub powiatu;
- oryginalne formy aktywizacji działalności obywatelskich i współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- formy działalności z podmiotami gospodarczymi i ich samorządami na rzecz wspólnoty obywatelskiej i lokalnego rozwoju;
- działania na rzecz wychowania obywatelskiego, w tym pozaszkolne inicjatywy edukacyjne, działania na rzecz młodych mieszkańców gminy lub powiatu;
- decentralizację realizacji zadań publicznych, drogą przekazywania jej organizacjom obywatelskim lub jednostkom bliższym obywateli;
- inne.....
.....

3. Przedmiot działalności

Samorząd powiatu elbląskiego od wielu lat wspiera rozwój organizacji pozarządowych oraz promuje aktywność społeczną na wsi m.in. poprzez wylanianie najciekawszych inicjatyw zrealizowanych przez społeczności lokalne przy wsparciu władz samorządowych. Działanie to wspiera samorządy, wzmacnia współpracę, integruje i aktywizuje wspólnoty lokalne na rzecz kolejnych zadań. Wybranie najciekawszych inicjatyw wspomaga ogłaszany corocznie Konkurs „Wieś z inicjatywą”. Stanowi on element wspierania aktywności lokalnej i angażowania mieszkańców w rozwój samorządności i jej promocję z myślą o przyszłości.

4. Opis działań

W celu wypromowania walorów turystycznych wsi powiatu elbląskiego, samorząd był przez 8 lat organizatorem konkursu „Najatrakcyjniejsza wieś turystyczna powiatu elbląskiego”. Każda wieś, która została laureatem konkursu otrzymywała nagrodę finansową oraz tablicę pamiątkową informującą o tym wyróżnieniu. W 2009 r. za organizację tego Konkursu samorząd powiatu elbląskiego uzyskał tytuł Samorządowego Lidera Zarządzania 2009 r. – Usługi Społeczne, dziedzina kultura. Dynamiczny rozwój aktywności społecznej, m.in. poprzez pracę w organizacjach pozarządowych, i ich olbrzymi wpływ na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich we współpracy z samorządami lokalnymi zrodził pomysł na organizację nowego konkursu „Wieś z inicjatywą”.

Organizowany corocznie, od 2010 r. konkurs „Wieś z inicjatywą” ma przede wszystkim na celu:

- wyłonić i wypromować najbardziej aktywne wsie, które dzięki własnej, społecznej aktywności poprawiły jakość życia w swojej miejscowości,
- wypromować działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną oraz zainspirować inne wsie do podjęcia podobnych działań,
- wypromować lokalne zasoby miejscowości służące do ich rozwoju i promocji,
- promocję projektów realizowanych z inicjatywy społeczności lokalnej.

Na nagrody dla wsi uczestniczących w konkursie w budżecie powiatu zabezpieczane są w każdym roku środki finansowe. W 2011 r. była to kwota 19 tys. zł, a w 2012 r. – 21 tys. zł. Konkurs ogłaszany jest w miesiącu lutym poprzez wysłanie do gmin, prasy lokalnej oraz umieszczenie na stronie internetowej informacji o zasadach konkursu i warunkach przystąpienia wraz z formularzem zgłoszenia i opisu inicjatywy/inicjatyw do oceny konkursowej. Wsie do konkursu mogą zgłaszać sołtysi lub organizacje pozarządowe. Może być też wspólne zgłoszenie – sołtysa i organizacji pozarządowej. Wsie mają czas do 30 kwietnia każdego roku na zgłoszenie swojego udziału w konkursie. Zgłoszenie polega na złożeniu szczegółowo wypełnionej ankiety – formularza ze zrealizowanej bądź zrealizowanych inicjatyw za rok ubiegły, popartej materiałem zdjęciowym lub innymi materiałami potwierdzającymi realizację inicjatywy/inicjatyw. Komisja Konkursowa po zapoznaniu się z wnioskami i wizji terenowej wszystkich wsi zgłoszonych do konkursu, dokonuje ich oceny w terminie do 30 czerwca wskazując od 3 do 7 najciekawszych

inicjatyw zrealizowanych w minionym roku kalendarzowym. Za zajęcie I miejsca w konkursie przysługuje nagroda w kwocie 7 tys., za II miejsce nagroda w kwocie – 5 tys. zł, a za zajęcie III miejsca nagroda w kwocie 3 tys. zł. Nagroda za wyróżnienie to kwota 1 tys. zł. (Regulamin konkursu „Wieś z inicjatywą” wraz z formularzem zgłoszeniowym do udziału w konkursie w załączeniu).

Nagrody i wyróżnienia oraz dyplomy za udział w konkursie zostały uroczysto wręczone wszystkim wsiom na Sesji Rady Powiatu w dniu 30 czerwca 2012 r. W spotkaniu uczestniczyli także wójtowie i burmistrzowie gmin powiatu.

5. Uzyskane efekty

Konkurs „Wieś z inicjatywą” spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców wsi, gdyż daje szansę prezentacji aktywności mieszkańców, którzy w sposób bezinteresowny podejmują się działań rozwijających aktywność lokalną, poprawiają wizerunek swoich wsi, rozbudowują poczucie własnej wartości i dumy z miejscowości w której mieszkają, pozwalają poznać historię miejsca zamieszkania i regionu, tradycje ludowe, tradycje kulinarne, a także zwiększać udział mieszkańców w realizacji zadań publicznych i integrować współpracę z władzami samorządowymi. W wielu miejscowościach konkurs wywołuje społeczne dyskusje nad kolejnymi pomysłami – co możemy zrobić dla swojej miejscowości?, jaką podejmiemy inicjatywę?, co możemy zrobić sami, a z jakimi sprawami musimy zwrócić się o pomoc – wsparcie do władz lokalnych?, kogo zaprosimy do współpracy? oraz czy planowana i zrealizowana inicjatywa zasługuje będzie do zgłoszenia do konkursu w roku następnym?. W wielu wsiach mieszkańcy wypracowali własne listy zadań do realizacji których chcą się podjąć w najbliższym okresie. Nastąpiła wyraźna integracja lokalnej społeczności, w tym także z samorządem lokalnym. Przy realizacji pomysłów pracują osoby w różnym wieku – od dzieci po osoby liczące 80 i więcej lat. Dla usprawnienia realizacji swoich pomysłów i możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego na ich realizację, powoływane są stowarzyszenia. Bardzo często ich nazwa zaczyna się od wyrazów „Stowarzyszenie miłośników wsi.....”. Wyszukiwane są także hasła tematyczne dla swoich wsi, co staje się myślą przewodnią dla wielu organizowanych później imprez. W miejscowościach gdzie nie ma stowarzyszeń inicjatorem działań jest sołtys lub rada sołecka. W wielu przypadkach aktywnie współdziałają sołtys i prezes stowarzyszenia. To ich wspólne działanie, sołtysa i członków stowarzyszenia, przekłada się na integrację środowiska lokalnego, gotowość służenia mieszkańcom, poprawie wizerunku swojej miejscowości, tworzenia pomysłów na nowe działania, poprawę życia w swoich małych ojczyznach oraz sprawiania przyjemności innym i sobie. Zmiany obserwuje się także we wsiach popegeerowskich, chociażby wieś Rydzówka gm. Pasłęk, gdzie dzięki m.in. determinacji bardzo młodziutkiej Pani Sołtys w ostatnim roku wiele się zdarzyło.

Dzięki zrealizowanym inicjatywom w wielu wsiach m.in. poprawiono i udoskonalono, a także pobudowano małą infrastrukturę wiejską (wiaty, sceny do organizacji koncertów, ławki, ogrodzenia), zorganizowano i uporządkowano place zabaw dla dzieci, uporządkowano miejsca spotkań, zorganizowano szereg festynów i imprez sportowych, kulturalnych, integracyjnych dla dzieci i osób dorosłych, zorganizowano konkursy promujące swoje miejscowości, zapewniono

opiekę wakacyjną dla najmłodszych, rozpoznano historię swoich miejscowości, dokonano nowych nasadzeń drzew i krzewów. W wielu wsiach gospodynie wróciły do starych przepisów kulinarnych promując przygotowane na ich podstawie wyroby podczas organizowanych festynów i konkursów kulinarnych. Na wiele zrealizowanych działań i pomysłów pozyskano dofinansowanie zewnętrzne, w tym także unijne oraz wsparcie finansowe i merytoryczne lokalnych władz samorządowych.

Przykładowe wyniki konkursu ‘Wieś z inicjatywą’

W 2011 r. swoje inicjatywy zrealizowane w 2010 r. do oceny zgłosiło 12 wsi, a w 2012 r. swoje inicjatywy zrealizowane w 2011 r. zgłosiło 14 wsi.

W 2011 r. I miejsce zajęła wieś Zalesie gm. Milejewo – za inicjatywę dotyczącą adaptacji stawu wiejskiego na miejsce wypoczynku i rekreacji – wartość inicjatywy: 52 640 zł. W wyniku realizacji tego przedsięwzięcia powstał duży kompleks wypoczynkowy z piaszczystą plażą, dwoma stanowiskami do grillowania i stanowiskami do łowienia ryb.

II miejsce zajęła wieś Suchacz gm. Tolkmicko – za inicjatywę dotyczącą organizacji inscenizacji Bitwy na Zalewie Wiślanym w 547 rocznicę zwycięstwa połączonych flot Elbląsko-Gdańskiej nad flotą zakonu Krzyżackiego – wartość przedsięwzięcia: 31 225 zł. Inscenizacja stała się dobrym produktem turystycznym i na stałe zagościła w kalendarzu imprez historycznych. Mieszkańcom Suchacza dała świadomość ich własnej historii i przynależności do swojej „Małej Ojczyzny”.

III miejsce zajęła wieś Rachowo gm. Markusy – za organizację kilkudniowego biwaku integracyjnego dla rodzin z Rachowa – wartość inicjatywy: 7 000 zł. Impreza zapewniła rekreację i wypoczynek mieszkańcom wsi, zintegrowała rodziny, zacieśniła więzy międzypokoleniowe, a także zapewniła poznanie regionu, krajobrazu i jego zabytków.

Przyznano także 4 wyróżnienia: dla wsi **Pogrodzie gm. Tolkmicko, wsi Aniołowo gm. Pasłęk, wsi Rychnowy gm. Milejewo, wsi Nowa Wieś gm. Pasłęk.**

Natomiast w 2012 r. I miejsce w konkursie zajęła wieś Oleśno, gm. Gronowo Elbląskie – za inicjatywę rewitalizacji zabytkowej, przydrożnej kapliczki z 1830 r., uporządkowanie kompleksu parkowego łącznie z przygotowaniem małej infrastruktury na organizację spotkań integracyjnych mieszkańców, adaptację terenu wokół stawu wiejskiego na miejsce wypoczynku i rekreacji łącznie z budową wiaty, organizację zbiórki odpadów plastikowych i ich wymianę na drzewka i krzewy oraz ich nasadzenie na terenie wsi oraz organizację cyklu spotkań integracyjnych dla mieszkańców.

II miejsce w konkursie zajęła wieś Łęcze, gm. Tolkmicko – za inicjatywę budowy dużej wiaty w centrum wsi z przeznaczeniem na miejsce spotkań i organizację imprez dla mieszkańców, założenia oświetlenia zewnętrznego kościoła – iluminacji prezentującej nocą walory zabytkowe obiektu, współdziałania przy budowie drogi na cmentarz oraz organizacji cyklu imprez i spotkań dla mieszkańców.

III miejsce w konkursie zajęła wieś Rydzówka, gm. Pasłęk – za inicjatywę utworzenia ogródka sołeckiego z budową dużej wiaty oraz budowę małej wiaty na placu zabaw dla dzieci, organizację

nawiezienia ziemi – ponad 30 tys. ton na nowopowstające boisko sportowe, naprawy skarpy przy kapliczce wiejskiej oraz organizację cyklu spotkań wiejskich.

Wyróżnienia otrzymały:

Wieś Bielica, gm. Godkowo – za budowę ogrodzenia wokół świetlicy wiejskiej oraz organizację imprez dla dzieci pod hasłem „Bezpieczna i atrakcyjna wieś”. **Wieś Kamionek Wielki, gm. Tolkmicko** – za promocję potraw regionalnych na konkursach kulinarnych w regionie, w tym zajęcie pierwszego miejsca w konkursie „Smaki Warmii i Mazur na Stołach Europy” w Elblągu i Olsztynie oraz pierwszego miejsca w konkursie „Produkt Regionalny” w Zastawnie, a także uporządkowanie cmentarza ewangelickiego w Kamionku Wielkim i organizację cyklu imprez kulturowych i integracyjnych dla mieszkańców wsi. **Wieś Pogrodzie, gm. Tolkmicko** – za aktywne działania na rzecz organizacji imprez adresowanych do dzieci z gminy i regionu, w tym organizację Powiatowego Przeglądu Teatrzyków Dziecięcych pt. „Teatr pod strzechą w Wiosce Dzieci”, Festyn Rodzinny w Wiosce Dzieci, a także aktywną promocję wsi tematycznych „Wioska dzieci” należąca do Partnerstwa Miejscowości tematycznych Warmii i Mazur „Miejsca z Duszą” i **Wieś Weklisce, gm. Elbląg** – za aktywizację działań na rzecz promocji dziedzictwa historyczno-kulturowego wsi poprzez organizację cyklu warsztatów historycznych, kulinarnych, komputerowych dla mieszkańców oraz organizację imprez integrujących i aktywizujących społeczność miejscowości, a także prace nad kolejnymi projektami na rzecz pozyskania środków finansowych porządkujących wizerunek miejscowości.

Jednocześnie **wsi Aniołowo gm. Pasłęk** przyznano **szczególne wyróżnienie – tytuł „Lider inicjatyw lokalnych powiatu elbląskiego”** za wieloletnią działalność na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej nie tylko swojej wsi, a także innych miejscowości powiatu.

Samorząd Powiatu Elbląskiego, oprócz wsparcia organizacyjno-promocyjnego podejmowanych inicjatyw lokalnych, wspiera proponowane zadania do realizacji przez organizacje pozarządowe poprzez organizację konkursu ofert na dofinansowanie zadań publicznych. Każdego roku w budżecie powiatu na dofinansowanie zadań zgłaszanych przez organizacje pozarządowe na ogłaszany otwarty konkurs ofert jest zabezpieczona kwota w wysokości około 200 tys. zł. Pozwala to dofinansować około 40-50 zadań. Ponadto organizacje uzyskują wsparcie finansowe i rzeczowe na imprezy objęte patronatem Starosty Elbląskiego. Wsparcia takiego udziela się dla około 20 – 25 zadań. Corocznie na ten cel przeznaczają się dodatkowo około 40-50 tys. zł. Zabezpieczono także w budżecie powiatu na 2013 r. środki finansowe na pożyczki dla organizacji pozarządowych na wkład własny lub realizację projektów refundowanych, finansowanych ze środków pochodzących z funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych. W 2012 r. samorząd powiatowy był współorganizatorem I Pikniku Organizacji Pozarządowych Powiatu Elbląskiego, na którym organizacje pozarządowe z terenu powiatu prezentowały swoje dokonania, wymieniały się swoimi doświadczeniami, a następnie wieczorem, przy ognisku miło spędziły czas.

Na uwagę zasługuje także fakt, że z 170 organizacji pozarządowych działających w powiecie, 70 z nich powstało w latach 2007-2012. Są gminy, gdzie w każdej wsi działa stowarzyszenie. Wiele z nich we współpracy z prywatnymi przedsiębiorcami, samorządem lokalnym, sołtysami podjęło

się działań m.in. w zakresie rozbudowy małej infrastruktury służącej mieszkańcom, organizacji imprez sportowych i rekreacyjnych oraz spotkań pielęgnujących historię i kulturę lokalną. Część z nich sięgnęło do swojej historii, tradycji, walorów przyrodniczo-kulturowych i przyjęło hasła tematyczne, które są inspiracją do organizacji imprez i podejmowanych działań związanych tematycznie z tą nazwą. Na terenie powiatu elbląskiego działa już 10 wsi tematycznych i powstają kolejne. Przykłady takich wsi: wieś Kadyny – „Cesarskie Kadyny”, wieś Pogrodzie – „Wioska dzieci”, wieś Aniołowo – „Wioska Aniołów”, wieś Kamionek Wielki – „Wioska ryb i szuwarów”, wieś Suchacz – „Wioska kaperska”, wieś Łęcze – „Wioska wiatru i podcieni”.

W 2009 r. pani Halina Cieśla, Prezes aktywnie działającego Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Wsi „Aniołowo”, na wniosek Starosty Elbląskiego, uzyskała tytuł Eurolider 2009 i odebrała nagrodę Premiera Donalda Tuska. Nagroda została przyznana za działalność na rzecz aktywizacji społeczności lokalnej i pozyskanie dofinansowania zewnętrznego na projekty, które zmieniły wizerunek wsi Aniołowo, wypromowały miejscowość w powiecie, województwie i kraju, a także za granicą, a przede wszystkim wywołały zmiany w mentalności mieszkańców i podejściu do działalności na rzecz swojej małej ojczyzny dla dobra własnego i swoich najbliższych.

Za pomysł promocji inicjatyw lokalnych poprzez organizację konkursu „Wieś z inicjatywą” samorząd powiatu elbląskiego uzyskał po raz drugi w 2011 r. tytuł laureata konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2011 – Usługi Społeczne, dziedzina kultura.

6. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Głównymi kosztami organizowanego konkursu to koszty nagród. W 2012 r. w budżecie powiatu na ten cel zabezpieczono 21 tys. zł. Pozostałe, to koszty transportu Komisji po wsiach uczestniczących w konkursie oraz koszty związane z organizacją wręczenia dyplomów i nagród wsiom uczestniczącym w konkursie. Komisja konkursowa w składzie 4-osobowym pracowała przez 4 dni dokonując oceny projektów w terenie oraz na miejscu w Starostwie Powiatowym. Koszty osobowe pracowników Starostwa przy obsłudze konkursu określa się szacunkowo na poziomie 40 roboczogodzin.

7. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Trudności nie wystąpiły. Samorządy gminne, organizacje pozarządowe oraz społeczności lokalne bardzo pozytywnie odniosły się do idei konkursu. Wiele osób podkreślało, że warto jest poprzez tę formę konkursu promować i pokazywać dobre przykłady aktywności wiejskiej.

8. Zalecenia dla innych jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych wdrożeniem projektu

Oddolna aktywność społeczna na rzecz swoich małych ojczyzn warta jest zauważenia i wyróżnienia. Samorząd lokalny nigdy nie będzie w stanie w pełni zabezpieczyć oczekiwań i potrzeb społeczności lokalnych. To społeczności lokalne wiedzą najlepiej co jest dla nich ważne i

niezbędne. Wsparcie finansowe, nawet niewielkie, ze strony samorządów ułatwia im taką działalność. Wyzwalanie i promowanie oddolnej aktywności lokalnej „nakręca” ludzi do realizacji kolejnych pomysłów. Ta forma aktywności uzupełnia i uwalnia w wielu przypadkach samorząd od realizacji zadań na nich spoczywających. Umożliwia także włączenie mieszkańców lub ich partycypację w realizację zadań im służących. Ich praca i działalność uczy jak można realizować wspólnymi siłami zadania publiczne. Często oni sami potrafią tego dokonać lepiej i z większą determinacją, niż firmy usługowe. Z uwagi na fakt, że zadania są realizowane z udziałem mieszkańców w różnych grupach wiekowych, pozwala to uczyć dzieci i młodzież szacunku do zrealizowanych inicjatyw i siebie wzajemnie. Ponadto wspólna praca daje jej uczestnikom dużo radości i satysfakcji. Organizowanie się grup nieformalnych w stowarzyszenia sprzyja także pozyskiwaniu dodatkowych środków finansowych, w tym z Unii Europejskiej na zadania własne samorządów i stanowi poważne wsparcie budżetów samorządowych.

Organizowany przez Powiat Elbląski konkurs „Wiś z inicjatywą” pozwala wypromować aktywne miejscowości i dać przykład innym, jak wiele można zmienić w swoim środowisku, gdy są ludzie którym „chce się chcieć”.